

Uppfærsla á alþjóðlegri skilgreiningu á hjartavöðvadrep (myocardial infarction)

Fimmta alþjóðlega skilgreiningin á hjartavöðvadrep, „Fifth Universal Definition of Myocardial Infarction“, var gefin út í ágúst 2026 og birt í *European Heart Journal*.¹ Það er mikilvæg breyting á því hvernig hjartavöðvadrep er skilgreint, flokkað og greint. Leiðbeiningarnar voru unnar í samstarfi við European Society of Cardiology (ESC), American College of Cardiology (ACC), American Heart Association (AHA) og World Heart Federation (WHF). Markmið leiðbeininganna er að samræma greininguna betur við undirliggjandi orsök, bæta greiningu og einfalda flokkun hjartavöðvadreps.

Hjartaskaði og hjartadrep

Ein helsta breytingin í nýju leiðbeiningunum er skýr aðgreining á hjartavöðvaskaða (*myocardial injury*) og hjartavöðvadrep. Hækkað trópónín bendir til hjartavöðvaskaða, en það eitt og sér þýðir ekki að sjúklingur hafi fengið kransæðastíflu. Til að greina hjartavöðvadrep þarf að vera til staðar hækkað trópónín ásamt einu eða fleiru: einkenni sem samræmast blóðþurrðarástandi í hjartavöðvanum, nýjar blóðþurrðarbreytingar á hjartalínuriti eða nýir Q-takkar á hjartalínuriti. Til að staðfesta hjartavöðvadrep er síðan gerð kransæðamyndataka og/eða hjartaómskoðun.

Ný flokkun hjartadreps

Stærsta breytingin frá fyrri leiðbeiningum lýtur að gamla tölulega kerfinu, þar sem hjartavöðvadrep var flokkað í 1-5, en hefur nú verið skipt út fyrir þrjá klíniska flokka:

- **Frumkomið hjartavöðvadrep** (*Primary myocardial infarction*) verður vegna bráðs sjúkdóms í kransæð. Algengasta orsökina er rof á æðakölkunarskellu með segamyndun en aðrar orsakir geta komið fyrir, svo sem skyndileg flysjun í kransæð (*spontaneous coronary artery dissection*), kransæðakrampi og kransæðasegarek. Endurþrenging í stoðneti (*in-stent restenosis*), segamyndun í stoðneti (*stent thrombosis*) og bilun í hjáveitugræðlingi meira en 30 dögum eftir inngríp falla einnig undir þennan flokk.
- **Afleitt hjartavöðvadrep** (*Secondary myocardial infarction*) verður þegar annað brátt ástand veldur ójafnvægi milli súrefnisþarfar og súrefnisframboðs til hjartavöðvans. Þetta getur til dæmis gerst við mjög lágan eða háan blóðþrýsting, hraðan hjartslátt, blóðleysi eða súrefnissskort. Þannig er hjartavöðvadrep aðskilið frá

hjartavöðvaskaða en það getur verið undirliggjandi flæðishamlandi kransæðasjúkdómur og/eða samdráttarskerðing á hjartavöðvanum við hjartaómskoðun. Frekari myndgreining, eins og kransæðamyndataka, getur hjálpað til við greiningu.

- **Hjartavöðvadrep í kjölfar inngríps** (*Procedure-related myocardial infarction*) tengist fylgikvillum kransæðapræðingar eða hjartaaðgerðar. Hér er meðal annars hjartavöðvadrep sem verður í tengslum við kransæðavíkkun eða hjartaskurðaðgerð innan 30 daga frá inngrípi eins og lokun hliðargreina eða bilun í hjáveitugræðlingi

Trópónín og myndgreining

Trópónín gegnir áfram lykilhlutverki við greiningu á hjartavöðvaskaða. Trópónínildið er breytilegt eftir kyni og eru konur með lægra trópónínildi en karlar og helst þessi munur yfir allan aldur.^{2,3} Leggja leiðbeiningar áherslu á að nota kynbundin viðmiðunarmörk fyrir efri normalmörk trópóníns. Þetta getur hjálpað til við að draga úr kerfisbundinni vangreiningu á hjartavöðvadrep hjá konum. Einnig er lögð meiri áhersla á hjartaómun, segulómskoðun á hjarta, tölvusneiðmynd af kransæðum og kransæðamyndatöku til að greina orsök hjartadreps.

Klínísk þýðing

Meginbreytingin er einfaldari og hnitmiðmiðaðri flokkun í *primary*, *secondary* og *procedure-related myocardial infarction*. Áhersla á aðgreiningu hjartavöðvaskaða frá hjartavöðvadrep, kynbundin trópónínviðmið og aukið hlutverk myndgreiningar geta þannig stuðlað að nákvæmari greiningu, markvissari meðferð og betri rannsóknunum á orsökum og afleiðingum hjartavöðvadreps.

Heimildir

1. Mills NL, Newby LK, Zaman S, et al. ESC, Fifth Universal Definition of Myocardial Infarction *Eur Heart J*. 2026;28:ehag101.
2. McEvoy JW, Tang O, Wang D, et al. Myocardial injury thresholds for 4 high-sensitivity troponin assays in U.S. adults. *J Am Coll Cardiol* 2023;81:2028–39.
3. Cao M, Pierce AE, Norman MS, et al. Systematic review of sex-specific high sensitivity cardiac troponin I and T thresholds. *Clin Ther* 2024;46:988–94.

Geir Hirlekar
hjartalæknir
Landspítali

Ein helst breytingin í nýju leiðbeiningunum er skýr aðgreining á hjartavöðvaskaða (*myocardial injury*) og hjartavöðvadrep.

Update of the Universal Definition of Myocardial Infarction

Geir Hirlekar
Cardiologist
Landspítali University Hospital

doi 10.17992/ibl.2026.10.910